

Cultuur | 15 oktober 2018

De Telegraaf

THUISLOZEN

Ieder mens is een gevangene van het systeem

Wat: toneel**Wie: Theater Utrecht ism Adelheid Roosen****Spel: o.a. Bram Gerrits, George Groot****Info: theaterutrecht.nl**

Actrice Naomi Velissariou balanceert in 'Thuislozen' op het randje. Foto's Roel van Berckelaer

Zeg eens eerlijk. Wat doet u als er een straatkrantverkoper bij de supermarkt staat of wanneer er iemand in de winkelstraat aan het bedelen is? In het beste geval drukken we snel, zonder echt oogcontact te maken, wat geld in hun hand en maken ons dan uit de voeten. Op die manier hebben we ons schuldgevoel dan toch weer even afgekocht.

Zelf heb ik welgeteld één keer een kop koffie en een broodje voor een dakloze gekocht omdat het zo koud was buiten. Ook ben ik eens een wat uitgebreider gesprek aangegaan met een straatkrantverkoper in Den Haag. Maar verder moet ik beschaamd toegeven dat ook ik meestal schichtig voorbij loop als ik iemand in de vuilnisbakken zie scharrelen. Waarom? Uit ongemak, plaatsvervangende schaamte en ja, toch ook wel angst. Je weet tenslotte nooit precies wie je voor je hebt.

Maar wie naar de voorstelling *Thuislozen* gaat, kan er niet meer omheen. Net als bij *Een soort Hades*, waarbij je een inkijkje kreeg in een inrichting, vormt een stuk van Lars Norén bij deze opvolger de basis. Maar in samenwerking met theatermaakster Adelheid Roosen is regisseur Thibaud Delpeut nu een stapje verder gegaan.

De harde buitenwereld is letterlijk de schouwburg binnengehaald. Zo zit je het ene moment naar veertien acteurs te kijken die kris kras door elkaar heen de schrijvende verhalen verbeelden van onder meer het verslaafde stelletje Sanne en Micke (Claire Bender en Ward Kerremans), een man (George Groot) die na de dood van zijn dochter zomaar zijn rijke leven is uitgewandeld en een schizofrene jongen (Krisjan Schellingerhout) die zich wanhopig staande probeert te houden.

Een deel van het publiek zit daarbij op het podium tussen de acteurs en functioneert deels als figuranten. In de pauzes wordt ook de rest van het publiek op het toneel uitgenodigd om deel te nemen aan gesprekken met ervaringsdeskundigen. In Utrecht waren dat de ex-daklozen Fred Smit en Rik de Zwart die zich inmiddels zelf inzetten voor hun onfortuinlijke medemens en die aangaven dat de problematiek complexer is geworden en dat de opvang daarin onvoldoende voorziet.

Thuislozen kent als toneelstuk an sich wel wat tekortkomingen. Het is rommelig en je weet soms letterlijk niet waar je kijken of luisteren moet. Tegelijkertijd overstijgt het een gewoon stuk. Het besef dringt keihard binnen dat 'zij' helemaal niet zoveel van ons verschillen. Zij mogen dan gevangenen zijn van hun verslaving, hun gekte of andere problemen, wij zijn evenmin vrij. Niemand kan zomaar uit de ratrace stappen. Wij zijn daarmee net zo goed gevangenen van het systeem. Alleen al daardoor is *Thuislozen* een voorstelling die resoneert.

Esther Kleuver